

כניסת שבת – 16:23

יציאת שבת – 17:39

"חזו צב להבות"

בתאון בית הכנסת "רם ונישא"

עלוך 1

בס"ד

פרשת השבוע

(הרב דוד לוי)

פרשתנו היא פרשת במצרים, בה אנו רואים את צערן ושעבודן של ישראל. פרעה בעל לב קשה ואכזר מעביד את בני ישראל זרעם של אותו צדיק ושמו יוסף, אשר בחכמת האלקים אשר בקרבו הציל את מצרים ופרעה בכללם מגויעה ברעב, וכעת אותו פרעה ועמו, על לא עוול בכפם של ישראל משעבדים אותם בעבודות קשות מנשוא, מכים אותם ללא רחם, הורגים את תינוקותיהם במיתת חנק בנילוס, שוחטים בתינוקות האלו ופרעה רוחץ בדמם ועוד כדנה גזירות קשות ונוראות אשר הלב אינו יכול לסובלם. ומאיך באותה פרשה אנו קוראים על ראשית התהוותם של בני ישראל לעם ישראל, על מנהיג גדול ומושיע שקם להם, ובקיצור על ראשית צמיחת גאולתם.

וכאשר נתבונן נראה שכל שקרבה גאולתן התגברו הצרות ונעשו קשים יותר. שהרי מעת ששלח ה' את משה לדבר אל פרעה הרע לעם ישראל, ואף התבן שהיה ניתן להם לעשות ממנו לבנים הפסיקו מליתן להם וציוו אותם שהם יאספו את התבן מן השדות וימשיכו במלאכת הלבנים, מבלי לגרוע אף לבנה אחת. ואנו עומדים ותמהים הלא צריך להיות ההיפך, שכאשר מתקרבת הגאולה צריכים כבר לפסוק הצרות והשעבוד, ולהתחיל להרגיש באויר את ריח החירות.

אבל האמת היא שכך היא מידתו של הקב"ה, שמתוך האפילה באה האורה, ומתוך הצרה באה הרווחה, ומתוך הקושי והשעבוד באה הגאולה. אלא שצריכים אנו להבין איך פועלים הדברים, איך פועלות שתי בחינות הגראות סותרות זה לזה ביחד.

דוד המלך ע"ה בתהילים (ק"ח, כ"א) אומר, אודך כי עניתני ותהי לי לישועה, ומפרש המלבי"ם אני נותן הודאה על שעניתני בייסורים, והדברים מפליאים מה יש לו לאדם להודות על הייסורים ועל הישועה שבאה לאחר מכן, עדיף היה שלא יבואו הייסורים וממילא לא יצטרך לאחור מכן לישועה. משל למה הדבר דומה, לאיש שהוא רופא במקצועו, שנהג ברכבו ובלא משים לב פגע בהולך דגל, מיד יצא מרכבו וטיפל בהולך הרגל טיפול ראשוני, ואחר כך לקחו לביתו והמשיך לטפל בו שם עד שהבריא, כשקם הולך הרגל ממטת חוליו, אמר לו הרופא מדוע אינך מודה לי, הלא כל כך השקעת בטיפול בך עד שתתרפא, ענהו הולך הרגל אם לא היית פוגע בי לא היית צריך לטפל בי וסך הכל תיקנת את הנזק שגרמת וא"כ על מה אודה לך. וכך גם כאן ממש הלא דוד המלך לכאורה מודה על הישועה שהוצרך לה מיסורים שבאו לו.

אבל כשנתבונן נראה שאין דוד מודה על הישועה אלא על היסורים שבאו לו, וביאור הענין הוא שדוד המלך מודה על עצם היסורים שבאו לו, כי עצם היסורים הם טובה וברכה לאדם, ועל כך מודה ומשבח דוד להשי"י, ולא זאת בלבד אלא שממשיך ואומר "ותהי לי לישועה", דהיינו שהישועה שבאה לו איננה ישועה מן היסורים שהיו לו, אלא ישועה גדולה הרבה יותר שציפה ויחל לה שנים רבות ולא יכל להשיגה, ועתה ע"י היסורים והצער באה לו הישועה וגרמה לו להתעלות גדולה יותר ממה שהיה קודם היסורים.

ומעתה נבין בס"ד גם את הנהגתו של הקב"ה עם בני ישראל במצרים, כי ע"י קושי השעבוד זכו להתרבות עצומה, כל אשה ילדה ששה בכרם אחד. זכו להיות לעם סגולתו של הקב"ה, אשר בצאתם ממצרים יקבלו את התורה במעמד נפלא, מה שלא זכתה שום אומה ולשון. וכל זה לא היו זוכים אילו נשארו בלא שעבוד ובלא קושי. ולכן ככל שהקושי גדל הזכות של בני ישראל התעצמה והגאולה התקרבה יותר. ומעתה יובן שקושי הגלות והגאולה אינם שתי בחינות הסותרות זו לזו, אלא שתי בחינות המשלימות זו את זו, כי ע"י הקושי צומחת הגאולה.

והמתבונן יראה שכך הוא בכל ההיסטוריה של עם ישראל, ורק נזכיר דוגמאות מפורסמות ובולטות, לאחר גירוש ספרד בשנת הרנ"ב (1492 למנינם) היחל המרכז היהודי לצמוח בארץ ישראל מחדש אחר 1500 שנה של שממה, וראשוני הגולים וביניהם מרן השולחן ערוך ר' יוסף קארו חוננו את עפרה. לאחר השואה האיזומה, העם היהודי חוזר לארצו ומקים מדינה משלו, שכמעט 2000 שנה לא היה כן. וכך הוא גם במישור האישי אצל כל אדם, שעות הקשות בחייו טומנות לו בחובן התעלות גדולה לאחר מכן.

וגם כיום בזמן בו עם ישראל נמצא בתוקף הגלות, אויבנו קמים עלינו מבית ומחוץ, וסכנת חיים מרחפת מעל לראשינו. אל לנו ליפול ברוחנו, צריכים אנו לידע שאלו הם שעות גדולות של צמיחה והתעלות של העם היהודי, שעות בו ע"י הצער והסבל שאנו עוברים, אנו מכינים את עצמנו למעמד הגדול מכל, להיות ראויים לעת בה יתגלה מלך המשיח, להתקרבות ישראל כולם לה' יתברך, ולבנין בית קודשנו ותפארתנו, ולהשראת השכינה בתוכו. לתחיית המתים ולגילוי מלכות שמים בעולם, עד שכל ישראל יכריזו ויאמרו הנה אלהינו זה קוינו לו וישיענו. יהי רצון שתחזינה עינינו בשוב ה' לציין ברחמים. אכ"ר.

שבת שלום ומבורך.

תוכן:

פרשת שבוע-הרב דוד לוי.
פנינים מהפרשה-הרב דין אליהו.
מאמר חב"ד- הרב שמואל מעטוף.
שיחה השבוע-הרב משה שפירא.
מוסר-הרב אלחנן לבהר.
הלכות-הרב נקי.
הלכות לבת ישראל.
הלכות לשון-הרע.
חינוך הרב בר-אור.
פרשת השבוע-הרב נתן בן יוסף
זמני תפילות
זמני שיעורים
הדורות

בוחה של מצווה

ואמרו רבותינו ז"ל (ברכות ח,.) מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס שם להתפלל, נקרא שכן רע וגורם גלות לו ולבניו. כמה טורח צריך שיטרח אדם כדי שלא לקנות זה שם רע שכן רע של הקב"ה, ושלא להיות גורם לו או לבניו להיות נודדים נעים ונודים, רחמנא לצלן מעונש גולה, כי קשה טלטולא:

איש המתפלל עם הצבור, מבטח לו שתפלתו רצויה ומקבלת כמות שהיא, ואין מדקדקין אחריה. ואפילו אם הוא איש רע, נבזה ונמס, הן אל כביר לא ימאס, וגם אשור נלווה, כמה מצות הכלולות בה ונלוות עמה, כל אחת שווה כמה וכמה. לא כן המתפלל ביחיד יאבד טובה הרבה, ואין תפלתו מקבלת לפני שוכן רומה, אלא אם כן הוא שלם והיא שלמה. מי זה ערב אל ליבו להתפלל ביחיד שלא במקום אנס גמור. יחבל לו, הולך חשכים ואין נגה לו. ולעולם תפלת הרבים חשובה,

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

נא לשמור על קדושת עלון

“ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משתיהו” (פרק ב’ פס’ י’)

פסוק זה צריך ביאור: מדוע בתיה קראה לו משה לכאורה הייתה צריכה לקרוא לו משוי שהרי הוא נמשה מן המים (היינו היה צריך לכתוב לשון לקיחה שנלקח מן המים)?

פירשו בזה דנקרא שמו משה על שם המים שנתנו לבתיה בת פרעה לבחון את התיבה איך היא שטה במים ורמזו בזה **רמז נפלא**: אם תיקח את האות הראשונה של המילה מים שהיא אות מ’ ותחשבן מהאות א’ עד האות מ’ יצא 145 בגימטריא. וכך הוא החשבון א+ב+ג וכו’: ותיקח מהאות א’ עד האות י’ שזה האות האמצעית של המילה מים יצא 55 והאות האחרונה שהיא מ’ שוב יצא 145 בסה”כ 345 שהוא בגימטריא משה וע”כ קראה לו משה על שם המים. נאמר בפרשתנו שמשה לא האמין שבני ישראל ישמעו בקולו שהוא זה שיגאלם מצרים וע”כ נענש בצרעת כמו שנאמר “ויבא ידו בחיקו והנה ידו מצורעת כשלג” (פרק ד’ פסוק ו’).

על דרך המוסר: אדם שהוא נותן ידו בחיקו ולא מרגיש עזרה לאחריים אז דינו כמצורע כי הגמ’ במסכת עבודה זרה דף ה’ אומרת שארבעה נחשבים כמת ואחד מהם הוא מצורע כי אין בכוחו לפעול ולהגיש עזרה ועליו נאמר: “ישב בדד וידם כי נטל עליו” מה שאין כן אדם יכול שעוזר ותומך באחריים אז הוא צדיק והקב”ה קורא לו “עבדי” כמו שכתוב אצל משה רבנו “שהקב”ה קראו עבדי” כיוון שהיה עוזר ותומך באחריים.

• זאלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו”

• נחייב אדם לקרוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בטעמיה נִיגוניה נִקראנה ישמח שמחה רבה עם למדה העוסק בקריאתה אינו ירא מייסורים מכל צרות רעות יצילהו מלאך ה’ אומרה תמיד יום ערב קדושת בראשית או יום שבת והקורא בדקדוק יבורך תמיד והתענג בהסדי אלוקים נאדם. (מאת הרב אליהו דיין)

כתיב (שמות א’ - יז - כ’) **“ותיראן המיילדות את האלוקים... ותזיין את הילדים ויטב האלוקים למיילדות... ויעש להם בתים”**

ופירש רש”י: בתי כהונה, לווייה ומלכות, שקרויים: “בתים”

ידוע! שהק”ב מתנהג עם בריאותו “מידה כנגד מידה”.

יש להתבונן: הן מעשיהן של המיילדות היה שלא הרגו את הבנים של כנסת - ישראל, א”כ מה תשלום “מידה כנגד מידה” שיצאו מחלציהן “מלכים, כוהנים ולויים?” **ועוד** צריך לעיין: מה רצה פרעה להוכיח בזה שציווה להשליך ליאור “זכרי” בני, הן “הבנות קימות”, וישאום מצרים. והלכה היא: “שגוי שנשא בת - ישראל הוולד ישראלי”. כי הולכים בזה אחרי “האם”. וא”כ עם ישראל ימשיך לדורותיו.

ותירצו המפרשים: שכונתו לבטל את “היוחסין” מכיוון שכהן ולוי תלוי באב. ולא באם. א”כ כל היולדות יהיו כמו האם - ישראלים אך לא יהיו יותר כוהנים ולויים. וכן “מלכות” היא דווקא מזרע שבט יהודה. ואם מיצרי ישא ישראלית הוולד לעולם לא יוכשר למלכות עב”ד. נימצא שפרעה רצה בגזירת “כל היולד היאורה תשליכהו” לבטל מלכות כהונה ולווייה. לפיכך שילם הקב”ה למיילדות שמהן יצאו מלכים. כוהנים ולויים. והרי זה “מדה כנגד מדה” בדקדוק.

כתוב מדרש רבה פרשת ויחי: “פקוד יפקוד ה’ אתכם” סימן מסר להם ואמר: מי שיבוא ויאמר פקוד פקדתי אתכם” הוא הגואל.

לכאורה קשה איזה סימן זה, הרי כולם ידעו את הסימן וכל אחד שיש לו ראיון משיחי יבוא ויאמר פקדתי... וכי יאמינו לו?

ותירצו שאצל משה נאמר בפרשת השבוע פרשת שמות: “ואנוכי ערל שפתיים” וכן כתוב: “כבד פה וכבד לשון” ומכיוון שהיה ערל שפתיים וכבד לשון אדם כזה לא יכול להוציא את האותיות פ’, ד’, ות’. שהם אותיות הלשון, נימצא שמשא אמר בלשון ברורה “פקד יפקוד...” והרי יודעים כולם שמשא אינו יכול למר זאת נימצא שהשכינה מדברת מיתוך גרונו א”כ הוא הגואל

(מאת הרב משה שפירא (רס) בישיבת “ראשית חכמה”)

ההתמודדות עם גזרות פרעה בימנו

א. ציוויו של פרעה: כל הבן הילוד - היאורה תשליכוהו, וכל הבת - תחיון" - מעורר את השאלה לשם מה היה צורך בתוספת בדבר החיאת הבנות? לדידו של פרעה היה על הבנים הנולדים להישלך ליאור, ואילו הבנות לא היו, לכאורה, בתחום "התעניינותו" בכלל. הפיסקה "וכל הבת תחיון" - מלמדת כי פרט זה אף הוא בכלל הגזירה. אלא שיש לדייק במשמעות המלה "תחיון": עליכם, אנשי מצרים, להחיות את שארית הפליטה, להביא להם "חיים" שלפי מושגי מצרים, אותם המצריים שנצטוו להמית את גופם של ילדי ישראל בהשלכתם ליאור - נצטוו להמית את נשמתם של ילדי הפליטה הנותרת (מבחינה גשמית) על ידי חינוכם באורח החיים המצרי, ע"י כך שהם, המצריים, יחיו אותם בדרכם הם.

מן העובדה שהתורה כורכת את שתי הגזירות יחד בפסוק אחד - יש להוכיח שגזירת "וכל הבת תחיון" אינה גזירה קלה מזו של "כל הבן הילוד - היאורה תשליכוהו", המתת הנשמה אינה פחות חמורה מהמתת הגוף ואף עולה עליה בחומרתה כי "קשה מיתה רוחנית יותר ממיתה גשמית."

ב. גזירה זו של חינוך וגידול ילדי ישראל בסערת החיים של מצרים - רמוזה גם במשפט "כל הבן הילוד - היאורה תשליכוהו".

היאור (נילוס) שימש, כידוע, כ"עבודה זרה" של מצרים. הסיבה הפשוטה לדבר היתה משום שהנילוס היווה מקור הפרנסה של מצרים. במצרים אין יורדים גשמים והשדות מושקים במי נהר הנילוס.

המושג "היאורה תשליכוהו" מורה שתים: א) גלות מצרים בגשמיות - המתת הגוף היהודי ר"ל. ב) גלות מצרים ברוחניות - השלכת ילדי ישראל אל העבודה הזרה של מצרים, המתת נשמתם, הטבעת נשמות ילדי ישראל בגלי התענוגות של מצרים) כי הרי "מים מצמיחים כל מיני תענוג".

ג. גלות מצרים מהוה שרש לכל הגלויות. מכאן שכל הגזירות שהיו בגלות מצרים נמצאות בכל הגלויות, וגם בגלותנו זו ובדורנו זה: אף עתה קיים "פרעה מלך מצרים". כלומר: הרוח השוררת ברחוב - הטוען להשלכת ילדי ישראל לתוך הנהר של מנהגי ונמוסי המדינה, ולהטבעתם בגלים המהווים, לפי דעה זו, מקור לפרנסה.

רוח זו דורשת לבנות את פיתום ורעמסס בנשמותיהם של ילדי ישראל, כלומר: להקריב אותם לפני הדברים הנחשבים כ"מבצר" ונקודת המוקד של זרם החיים.

יש, אפוא, לדעת שכל הטענות הללו של "הבה נתחכמה לו - לאלקיהם" - מקורן בפרעה מלך מצרים הרוצה לבלתי השאיר שריד ופליט, ר"ל, מיהדות, מנשמות ישראל, ועל ידי כך - גם מגופם. ולכן יש לעמוד נגדן בכל תוקף ולחנך את הילדים ברוח ישראל סבא.

ד. פירוש הדבר למעשה: בשעה שנידונית שאלת חינוך הילדים יש לזכור שאסור להטביעם בנילוס העבודה הזרה של המדינה, בגלים של חיפוש "תכלית". הדרך היחידה לחיים היא החנוך המוחלט בתורתנו - תורת חיים.

מעלת לימוד תורה

בכל זמן שהתורה מתקיימת בעולם, ובני אדם עוסקים בה, הקב"ה שמח במעשה ידיו, ושמח בעולמות כולם, ושמים וארץ עומדים בקיומם. ולא עוד אלא שהקב"ה מכנס כל פמליא שלו ואומר להם, ראו עם הקודש שיש לי בארץ, שהתורה מתעטרת בהם ראו מעשה ידי שאתם אמרתם "מה אנוש כי תזכרנו" והם כשהם רואים שמחת בוראם בעמו, מיד פותחים ואומרים מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ! ובשעה שישראל בטלים מהתורה כביכול תשש כוחו ואז עת לעשות לה, אלו בני העולם צדיקים שנשארו יש להם לחגור מתניהם ולעשות מעשים כשרים לפי שהקב"ה יתחזק בהם בצדיקים! ושיירות ואוכלוסים שלו, והטעם כיון שהפרו תורתך ולא עוסקים בה בני העולם כראוי. (תרגום הזהר פרשת תרומה)

נא לשמור על קדושת עלון

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

"שמע בני מוסר אביך"

אנו רצים והם רצים

שלא הכיר אדם שברור לו שאין גיהנום, ואילו היה מתגלה שהמים בברזים עשר אחוז מהם מורעלים הלא אף אדם לא היה חושב כל מאמץ מלסנן את המים ולבשל ולהזהיר את הילדים וכ"ו, אדם שילעג ויאמר הלא יש תשעים אחוז שהכל בסדר הוא לא נורמאלי אם כן איך לא בודקים על דרכם החילונים אולי יש גיהנום.

תכנס לסמינר ותבדוק מה יש, זהו כוח היצר. שלא נותן רגע לחשוב חובה על כל אחד ואחד להתבונן היטב על כל מילה מדברי הרמח"ל ז"ל ולקיימם באמת שכך כתב "והרי זו מעין עצת פרעה הרשע שאמר תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה שהיה מתכוון שלא לבד שלא להניח להם רוח כלל, לבלתי יתנו לב או שיעצו עצה נגדו אלא שהיה משתדל לפרוע ליבם מכל התבוננות בכח התמדת העבודה הבלתי מיפסקת כן היא עצת היצר הרע ממש על האדם כי איש מלחמה הוא, ומלומד בערמומיות ואי אפשר להימלט ממנו אלא בחכמה רבה והשקפה גדולה הוא מה שהנביא צווח ואמר "שימו לבבכם על דרכיכם" עכ"ל הטהורה.

כל יהודי צריך לחפור היטב על המעשים והדרכים לא לתת לזרם החיים לזרום כמסלולם ואז קימה בבוקר שלו היא התעוררות של היהודי והנחת טלית ותפילין בחשק ובשמחת יהודי קדוש, וכל חייו רץ אל השלמות. כולנו נתעורר יחד לתקן ממעשנו זה' לא יעזבנו בידי היצר – הרע אמן יהי רצון.

כשנתבונן במעב ומהלך החיים היומי של האדם נראה דברים מגוחכים למדי, יהודי קם בבוקר אחרי שהתהפך שמונה פעמים על מיטתו רץ לתפלה אחרי הטיפול בגופו בהידור רב והוא מניח על גופו איזה חתיכה רחבה לבנה ומתעטף בה, "אח"כ שם קוביות שחורות על ידו ועל ראשו אח"כ תופס איזה סידור וממלמל כמה מילים עומד יושב ובמעב הטוב יוצא ורץ מביה"כ.

רץ לעבודתו כל היום עד הערב שוכח את שמו חוזר שוב ונכנס לביה"כ ממלמל כמה מילים מנחה וערבית וחוזר לביתו בטיפול הבית במעב הטוב בנחת עד שמגיע הלילה גם פה לקח סידור מניח ידו על עינו ושוב ממלמל ונרדם באמצע שרוע על מיטתו וחוזר חלילה כל יום...עד...בן שישים לזקנה אדם רץ ולא יודע להיכן הוא רץ אם לא יתחיל לתפוס עצמו במחשבות בשביל מה באתי לפה לעבוד? לאכול? לישון? לריב? והלא החשבון הוא פשוט כל כך איך אפשר לנהל מערכת שלמה של מסחר בלי ניהול חשבונות ובדיקת רווחים אדם עובד כמו מכונה ולא עוצר לרגע לחשוב מה יהיה האם אני לא מאבד יהלומים בידיים האם אני לא מחריב לעצמי גן עדן? לצערנו רואים אנשים עדין טועים בדרכם ובדעתם החילוניות החופשית חושבים שאין הבורא האלוקים מחייב אותנו במעשים. והנה הרב אורי זהר שליט"א כתב בספרו

מעשה רבותינו: ר' חנינא בן דוסא (עשה-פלא)

אמרו רבותינו: בכל יום יוצאת בת קול מן השמים ואומרת: כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני יד לו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת. ואיישתו של זה החסיד כשהייתה רואה את שכנותיה בערב שבת אופות ומבשלות לכבוד שבת והיא לא היה לה כלום לא לאפות ולא לבשל, הייתה מתביישת ומצטערת משכנותיה והייתה מסיקה אש בתנור ומשימה הקדירות ריקניות בתוכו להראות לעין שכנותיה שהיא אופה ומבשלת כמותן. ויהי היום יום ערב שבת אחד הסיקה תנור כמנהגה, ותבוא עליה שכנתה ותאמר לה: הסקת התנור ואני יודעת שאין לך שום דבר לאפות ולבשל בו אני רוצה לראות. ותרץ ותלך לתנור לראות ותמצא התנור מלא לחם ומשארותיה מליאות בצק. ותמהר שכנתה ותקרא לה ותאמר לה: מהרי הוציאי הלחם מן התנור שכבר הוא אפוי טרם ישרף. והבצק שבמשאר כבר נחמצה בותר, ותצא אשתו של ר' חנינא והוציאה הלחם מן התנור ותאפה את הבצק. וכן היה עושה לה הקב"ה ניסם בזכות בעלה וחסידותם.

נא לשמור על קדושת עלון

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

חוש הטעם

איך עובד חוש הטעם?
מפה מפושתת של
הלשון מאתרת את
השדרים ואלו עוברים
ממנה אל המוח: מתוק
ומלוח מן קצה הלשון,
חמוץ מן הצדדים, ומר
מן החלק האחורי. שטח
פנים של הלשון הוא
קרום רירי מכוסה
בבליטות רקמה,
הקרויות פיטמות,
הפיטמות כוללות את
ניצני הטעם, המצויות
גם בחיך בכיסוי
הגרונ. לבוגרים יש
כ: 10,000 ניצני טעם.
לתינוקות ולילדים יש
יותר מכך.
כל ניצן טעם מכיל
בערך חמישים תאי-
טעם משך חייהם עד
עשרה ימים, והתחלופה
שלהם לא נפסקת
אפילו לרגע!...

לכל שאלה או בירור זמני
ביה"כ ניתן לפנות לגבאים

משה: 0506775816

רוני: 0503208085

הלכה למעשה

(הרב יהודה נקי שליט"א)

הילכות ברכות

א ~ מובא בגמרא ברכות לה¹ עם א¹. תנו רבנן: אסור לו לאדם שייהנה
מן העולם הזה ללא ברכה וכל הנענה מהעולם הזה ללא ברכה כאילו
מעל ומסביר רשי כנהנה מן ההקדש כדאמר לקמן⁴ לה¹ הארץ ומלואה³
ר¹ לוי רמי כתיב: לה⁴ הארץ ומלואה³ וכתוב השמים שמים לה¹ והארץ
נתן לבני אדם³ ומתרץ לא קשיא כאן קודם ברכה הכול שייך לה¹ אך
אם בירך נותן לו הקדוש ברוך הוא רשות ליהנות שנאמר⁴ והארץ נתן
לבני אדם³.

ב בירכות הנהנין העיקריות מתחלקות לשישה: בורא פרי העץ בורא פרי
האדמה. שהכול בורא מיני מזונות המוציא בורא פרי הגפן
ג הגדרת מה נחשב כעץ או גדל מן האדמה אנו מסתכלים כאשר הגזע
קיים בקיץ או בחורף ומוציא פרות אז זה פרי העץ ואם כל פעם גדל
הוא מחדש אפילו ששורשיו קיימים בקרקע. בירכתו היא בורא פרי
האדמה

ד ענבים כל עוד שלא הגיעו לבשלות המכסימלית. בירכתם בורא פרי
האדמה ולבסוף לא מברך כלל. לא מעין שלוש ולא בורא נפשות וכשהם
מבושלים לגמרי. בירכתם בורא פרי העץ ואם הם חמוצים ביותר. לא
מברך כלום כי זה מזיק וכל הפרות. כאשר לראויים לאכילה לא מברך כי
הם מזיקים ואם ראויים לאכילה אפילו כשהם חמוצים מברך בורא פרי
העץ

ה פרות שאינם ראויים לאכילה כגון בוסר או פרות עצי שרק גירויים
ותיקנם ע³ בישול ברכתם שהכל אך פרות אילני שרק דהיינו שטעמם
משובח כגון פיניונס ברכתם בורא פרי העץ האוכל לימון מחמת שהוא
חמוץ לא יברך עליו ואם מתוק מעט יברך שהכול ואם הוא סוג של לימון
מתוק תפוז צרפתי או ששם סוכר על הלימון ואוכלו כך מברך בורא פרי
העץ

ועל הירקות וכל הפרות הגדלים באדמה מברך בורא פרי אדמה והבננה
כיוון שכלה עצו מידי זמן וגדל מחדש בירכתו בורא פרי אדמה כמין
ופיטריות מחמת שאינם יונקים מן הקרקע. ברכתם שהכל וגם גידולי

מתי צריך להתחיל לחנך?

מאת: הרב יצחק בר-אור

אנו פותחים את הפינה החינוכית בשאלה המעסיקה כל הורה לילדים: מתי צריך להתחיל בחינוך ילדים מהו הגיל המינימאלי שבו אפשר וצריך להתחיל לחנך? האם בגיל שבו הילד מתחיל לדבר? האם יש טעם לשתף את הילד בתפילה בבית הכנסת כשהוא עדיין אינו קורא ואינו יכול לעקוב אחר התפילה בסידור? האם יש טעם לשנן לילד את ברכת המזון כשהוא אינו מבין את משמעותן של המילים?

במילים אחרות, האם יש טעם להקנות חינוך דרך חיקוי, או שעדיף להקנות חינוך כאשר אפשר לפנות את השכל ואל ההבנה של הילד, ובכך גם לקצר את התהליך וגם למנוע דפוסים לא ראויים בקיום המצוות הנובעים מחיקוי שהשתרש והפך לטבע, אך אינו בהכרח הדפוס הנכון לקיום מצוות? התשובה העולה ממקורות שונים היא שהחינוך מתחיל כבר בשנות ההינקות. הרמב"ם בהלכות תלמוד תורה (פרק א' הלכה ו') כותב:

"מאימתי אביו חייב ללמדו תורה? משיתחיל לדבר מלמדו " תורה צוה לנו משה" ו"שמע ישראל" ואחר כך מלמדו מעט פסוקים עד שיהיה בן שש או בן שבע הכל לפי בוריו (בריאותו) ומוליכו אצל מלמד התינוקות" הגה רואים אנו שהרמב"ם סובר שאין לחכות בחינוך לתורה עד שתפתח אצל הילד הבנה מספקת לטעמן של המצוות או לפירושם של הפסוקים, אלא יש לפתח בשינון ברגע שהילד מתחיל לדבר. כנראה שלהרגל יש חשיבות מכרעת, ולא דווקא לעשייה מתוך הבנה. הרי כך קיבלנו כולנו את התורה. הקדמנו את ה"נעשה" ל"נישמע" וזו הדרך לחנוך היהודי לדורותיו. העשייה קודמת להבנה ולשכנוע. המעשה יביא בעקבותיו את ההכרה והאהבה. אולם, יש להקפיד שההרגלים שאנו מקנים לילדים יהיו טובים הורים המביאים את ילדיהם לבית הכנסת רק כדי שיאכלו שקיות ממתקים וישחקו עם לחברים מחוץ לבית הכנסת, לא בחכמה הם עושים. אם מביאים ילדים לבית הכנסת יש להקפיד על כך שישבו ליד ההורה ולא יפריעו למתפללים האחרים. כך יוכלו לקנות את היחס הנכון לתפילה ולמקדש מעט. לסיום נראה כיצד חינוכה אימו של הנביא שמואל את שמואל הקטן בן השנתיים:

בספר שמואל בפרק הראשון מסופר על לידתו של שמואל לאמו חנה שציפתה לו שנים ארוכות. כאשר ניגמל שמואל העלתה אותו חנה אל בית ה' אל משכן שילה יחד איתה. כשהגיעה חנה למשכן היא אומרת לעלי הכהן: "אל הנער הזה התפללתי ויתן לי ה' את שאלתי אשר שאלתי מעמו, וגם אנוכי השאילתיהו לה' כל הימים אשר היה הוא שאול לה' וישתחו שם לה'" השאלה היא מי הישתחוה? יש האומרים שעלי היה זה שהישתחוה והודה על שה' נענה לתפילתה אך יש מפרשים (רלב"ג) ששמואל הקטן בן השנתיים הוא זה שהישתחוה כי כן אמרה לו חנה אמו כדי לחנוכו: ואכן כתוב הרלב"ג שם:

" להודיע שמי שירצה בן שיהיה שלם מאד – צריך שחינוכוהו אל השלמות בעודו קטן כפי מה שאפשר, כדי שיגדל במנהגים המשובחים וימשך אחריהם..."

הנשר הגדול (הרמב"ם)

הרמב"ם בעצמו פרט את סדר יומו ב"אגרות הרמב"ם" וכך כותב הוא: "ועבודתי את המלך כבדה מאד: בכל יום ויום בבקר השכם... עלי לראות את פניו ואם תקרהו חולשה או יחלה אחד מבניו... לא אוכל למוש מהיכלו. גם אם יחלה אחד מפקידיו לא אוכל לצאת מאלקיירא כל יום, וידי מלאות עבודה לרפאות אותם. גם ביום אשר אין כל מכשל בחצר המלך ושריו, וכל אשר לו בריאים וחזקים, גם אז לא אוכל לשוב למצרים רק אחרי חצי יום, ואך כשאבוא אל ביתי ואני עייף וגווע מרעב, אמצא את האכסדרות (מסדרונות) מלאות בני אדם, ישמעאלים, (מוסלמים) נוצרים ויהודים, בהם אנשים נכבדים ושפלים שופטים ושוטרים, אוהבים ואויבים, ערב רב מאד, היודעים את שובי ובהם לדרש ממני רפואות תעלה מחלתם. ואני ארד מעל הסוס וארחץ את ידי ואצא אליהם לרצותם וחלות פניהם שימחלו על כבודם ויחכו עד אשר אכל אכילת עראי (אכילה מהירה וחטופה), והיא מעת לעת ואז אצא

"נצור לשונך מרע"

"לא תלך רכיל בעמך" (ויקרא יט, טז)

זהו הלאו העוסק במיוחד ובמפרש בלשון-הרע ורכילות. לשון הרע הוא כינוי לדבר גנאי שמספרים על הזולת. רכילות הוא כינוי לסיפור דברים שמספר אדם לחברו כי פלוני אמר או עשה דבר נגדו. אדם זה ניקרא הולך רכיל משום דמיונו לרוכל-כשם שרוכל הולך מבית לבית למכור את מרכולתו, כך גם הרגלו של הולך הרכיל ללכת מאיש לאיש, ללקט שמועות רעות ולספרם לאחרים (ראה רש"י) הן לשון הרע והן רכילות נכללים בלאו זה ושניהם אסורים אפילו אם הם דברי אמת.

"השומר בנגע הצרעת לשומר מאד"

ולעשות" (דברים כ"ד, ד')

אמרו חז"ל כי נגע צרעת בא כעונש על עוון לשון

ולא יסורו ממני עד הלילה ולפעמים עד שתי שעות בלילה או יותר, ונפשי עייפה מאד עד כי לא אוכל לעמד על רגלי... סוף דבר לא יוכל אחד מישראל לדבר עמי... זולתי ביום השבת כי אז יבואו כל הקהל או רבם אחר תפלה ואני מסדר לפניהם את המעשים אשר יעשו כל ימי השבוע... ולא ספרתי לך רק מעט מהרבה הרמב"ם לפני כל טיפול היה מתפלל ואף התפילה גרמה לעוד ועוד אנשים בכל רחבי העולם ובכל הדורות והזמנים, להעריץ את האיש הצדיק, הקדוש אציל הרוח והנדיב. וזו היא חלק מתפילתו.

"אלוקים, תן בלבי אהבה לחקמה כל ברייתך..."

תן בחות נפשי להיות תמיד מוכנים להושיע לעשיר ולדל, לטוב ולרע, לאוהב ולשונא... ולא תתעני בעבודתי הגדולה ליד ערש דיווי... תן בלב חולי האמונה בי ובידיעותי... הרחק מערש דני כל רופאי האליל וכל צבא היעצים הקרובים והאמונות המתקמות בי זה עם אכזרי... הרחק ממני המחשבה כי אני כל יכול. תן לי כח, רצון ויכלת להרחיב ידיעותי וללמד בינה חדשים לבקרים כי שדה החקמה גדול ורב, ונפש האדם מבקשת תמיד" 8.

"וימררו את זייהם בעבודה קשה בזוומר ובלבנים"

דהנה ידוע כל הגלויות מכוונים בשם מצרים (בראשית רבה טז' ד'). מלשון מיצר וגבול דזה היה כנות המצרים לגרום לעם- ישראל להיות בתוך מיצר וגבול כלומר להבין שהקב"ה ח"ו מוגבל עד מקום מסוים שאם נפלנו מאותו מקום יצאנו חוץ לגבול אבדה תקוותנו וכמבואר בדברי רביה"ק מוהר"ן מברסלב זצ"ל וזה "וימררו את חייהם" הינו שהפיל אותם לעבירות שזה "חומר ולבנים" לגרום להם להרגיש שחייהם היינו התורה הנקראת חיים (ברכות לב':) מלאה בחומריות ובעונות שאתם עושים וממילא כל תורתכם אינה פועלת מאחר ומעורבת בפסולת הרבה אך עם- ישראל לא שם לבו לדברים האל ולמרות הכל היו לומדים תורה וכמאמר חז"ל: (שמות רבה ה' - לז') שהיו בידם מגילות שהיו משתעשעים בהם משבת לשבת וזה "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ" כלומר דהמיצרים רצו לצמצם את האלוקות ולומר שאבדה תקווה מעם ישראל אבל עם ישראל כן ירבה וכן יפרוץ דהיינו שהאמינו שה' אתם עמם ואצלם, ולמדו תורה בתוקף החשכה והרחיבו את גבול הקדושה דעל ידי זה זוכים לביטול גבול הסטרא אחרא, וכמ"ש מורנו רבי נתן מברסלב זצ"ל (הלכות מצרנות הלכה ב') וזה שאומר התנא הקדוש ר' יהודה (פסחים צ"ה:): לגבי מי שנטמא בפסח ראשון ונידחה לשני ונטמא גם בשני דיעשה את הפסח בשני דהתורה "חזרה עליו לעשות בטהרה לא זכה יעשנו בטומאה" הינו דלכתחילה ודאי האדם צריך לידע שעליו לעמוד ולטהר עצמו בכל הקדושות אך אם לא זכה את התורה הקדושה אפילו שכולו משקיע בטומאה דעל ידי כוח התורה שנקראת אש יזכה לבטל את כל תאוותיו.

מאת: הרב נתן בן-יוסף

נא לשמור על קדושת עלון אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

נא לשמור על קדושת עלון

זמני תפילות (ביה"כ רם ונישא) ❖

זוּלָה:

שחרית-נץ 6:00

מניין שני- 7:00

מנחה-16:30

ערבית-17:20

שַׁבָּת:

מנחה וערבית-בכניסת שבת

עונג שבת-20:00

שיעור מוסר (הרב ועקנין)- 6:00

שחרית-7:30

תהילים- בניס 11:45

בנות 12:45

שיעור גמרא (משה הלוי)-14:00

מנחה-15:00

הלכות שבת הרב ועקנין-15:30

ערבית-17:30

שיעור פרשת שבוע {הרב דוד לוי}-20:15

"והגית בו יומם ולילה"

זמני שיעורים (ביה"כ רם ונישא)

יום-א" גמרא ר"ה-5:00

גמרא ברכות הרב אלחנן-19:00

עץ- החיים הרב רפאל אהרון-21:00

יום ב" גמרא ר"ה-5:00

גמרא ברכות הרב אלחנן-19:00

יום ג" גמרא ר"ה-5:00

גמרא ברכות הרב אלחנן-19:00

שיעור נביא הרב יצחק בראנר-20:30

יום ד" גמרא ר"ה-5:00

גמרא ברכות הרב אלחנן-19:00

הלכה הרב יהודה נקי-20:30

יום ה" גמרא ר"ה-5:00

גמרא ברכות הרב אלחנן-19:00

פרשת שבוע הרב אלחנן-20:30

גמרא תענית הרב דוד לוי-21:30

יום ו" גמרא ר"ה-5:00

פרשת שבוע הרב ועקנין(עונג שבת)-20:00

מוצא"ש פרשת שבוע הרב דוד לוי-20:15

לקבלת הערות:

יש לכם הערות
תוספות הודעות אג
חידושי יפה תחיג אגליע
ונפרסם

כמו כן אם ברצונכם
להקדיש את לתרום
לעילוי נשמת ורפואה
וכ" ניתן לפנות ל:

בין השעות -15:00

13:00

052:7684566

עצ

הודעות...

הצ"ה יתקיים בבית הכנסת "מחת-אליהו" שיצור חלונות עם
הכיוון **משה חבשה** לפרטים פלא' 052:5385552

מ"ח פלסט ומחמים לשבת כל המצוניין להתקשר לפלא'-
052:8371044

כל המצוניין להשתתף בהוצאת הדיסק של אוסף השיעורים
של הרב "דוד לוי" לזיכוי הרבים וכן ניתן להקדיש לציפוי
נשמת או להצלה. לפנות- לפלא' 054:7749011

להשתתף נפתח כולל בבית הכנסת "רם-א" כל מי
מצוניין להשתתף בהחזקת הכולל יפנה: משה-050:6775816
ברוק-050:6775718

א"ה נפתח כולל לבעלי בתים מ 10:00 עד 13:00 ומ-17:30
(אחרי תפילת ארביית) עד 19:00 בנושאים אמרא,הלכה,מוסר,כרשת
שבוע,וצין יצקה צ"י הרב ועקנין לפרטים נא לפנות לפלא'.

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

נא לשמור על קדושת עלון